

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

GEREFORMEERDE GEMEENTE
AALST

08 Morele erosie

10 Luisteren naar
het Woord

23 Mijn Bijbel

Een aangrijpend bevel

ds. C.A. van Dieren, Uddel

Voordat Jesaja de heerlijkheid van de Persoon van Christus uittekent en de rijkdom van Zijn bediening schildert, begint hij met een droeve klacht: 'Wie heeft onze prediking geloofd?' (Jes. 53:1).

► **Maak u op, ga heen naar Zarfath.**

1 Koningen 17:9a

Deze droeve klacht geldt ook de bediening van Jezus (Joh. 12:38) en de grote heidenapostel moet het bevestigen (Rom. 10:16). Is het nu anders? Bedenk hoe welmenend God ons de boodschap van Zijn heil in Christus laat brengen. Wat een belediging is het dan als we Zijn boodschap vrijblijvend naast ons neerleggen. Het ongeloof verwerpt de boodschap die Gods gezanten ons brengen. Ja, het verwerpt de Zender Zelf. Het bevestigt ons

bondgenootschap met de vader der leugen.

In het tienstammenrijk ging het van kwaad tot erger. Eerst was er nog de halve godsdienst van de kalverendienst. Spoedig werd die verdrongen door de goddeloze dienst aan Baäl. Deze Kanaänitische god moest borg staan voor regen en vruchtbaarheid. De praktijk van deze Baälsdienst ging gepaard met de meest verwilderde vormen van zedeloosheid. Baäl opende de deur voor alles wat God verbiedt, met name in het zevende gebod. In Elia's dagen lezen we de treffende actualiteit van onze dagen. Toch zendt de Heere toen en nu in Zijn onbegrijpelijke lankmoedigheid de boodschap om de zonde te verlaten en tot Hem terug te keren. Maar zie het aangrijpende. Hoe gaat men met de boodschap en de boodschappers om? Amos wordt geminacht en naar Juda teruggestuurd. Hoséa moest met zijn huwelijk en buitenechtelijke kinderen het geestelijke overspel van Israël aan de kaak stellen. Van Jona lezen we dat hij Israël tot voorbeeld wordt gesteld omdat Ninevé boog onder de oordeelsprek. Ook Elia en Elisa werden nog tot de onboetvaardige stammen van Israël gezonden. Maar als de lankmoedigheid van de Heere hierin niet leidt tot verlaten van de zonde en terugkeer tot Hem, zal verharding leiden tot verwoesting. Toen! Zou dat nu anders zijn? Wie heeft onze prediking geloofd? 'Maak u op, ga heen naar Zarfath'.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE AALST

Van 1984 tot 2021 wordt de gemeente van Aalst in het ambt gediend door ouderling N. Zondag. Als hij in het najaar van 2001 na een ziekenhuisopname de gemeente voor het vele medeleven bedankt, voegt hij er in de kerkbode nog iets aan toe: 'Het belang-

rijkste wil ik niet verzwijgen: De Heere onderwees ons uit Johannes 15:2, dat de Landman het snoeimes er diep in liet gaan en dat hij deze wond gemaakt had omdat de ranken er af moesten die geen vruchten droegen, maar dat ook de ranken gereinigd moesten worden om meerdere vruchten te dragen. Dan blijft er alleen maar schuld over, die je gaat bewenen. Maar dan mag er ook een vereniging ontstaan met het kruis dat Hij komt op te leggen. Dan ga je stil en gemakkelijk naar de operatietafel. Op dat moment is er geen angst voor de dood, omdat je mag weten voor rekening van Hem te liggen, Die de dood overwonnen heeft. Het was en is nog een diepe weg, maar toch zulk een heerlijke weg, die de wereld ons niet bieden kan'.

Geen terugkeer

Zijn ze in Israël ontzet dat de Heere rechtvaardig met Zijn oordeel komt? Dat Hij Elia wegneemt na één preek? Dat Zijn Woord zal verstommen? Het hele land zucht onder de oordelen. Maar er is geen stem of opmerking. Net als nu. De mensen bekommeren zich om de droogte, de honger, de crisis, maar niet over de zonde en het oordeel. Achab bekommert zich om zijn paarden en muilezels, maar niet over verloren zielen en hongerende onderdanen. Is het in deze dagen van verkiezing anders? Klimaatverandering, opwarming van de aarde. De gevolgen

van de zonde en het verlaten van God worden dagelijks groter. Denk niet dat er een oplossing te vinden is zonder terugkeer tot God en Zijn Woord. Zonder het afbreken van alle Baäls-zedeloosheid. Zonder het verlaten van de zonde. Dit geldt Achab, de overheid. Maar lezer, laten we bij onszelf beginnen. Hoever ben ik al op het pad van God af? Niet genoeg kunnen we elkaar opwekken tot gebed. Of God in de toorn des ontfermens nog wil gedenken. Of Hij Zich nog zou willen verheerlijken in overheid en onderdanen. Of de Kerk nog uit haar afgezakte toestand en verdeeldheid opgericht zou mogen worden. Want de oordelen beginnen bij het huis Gods. Of ieder persoonlijk voor de Heere in de schuld mag komen. Dan wordt schuld mijn schuld. Dat is de weg naar genade en verzoening.

Niet genoeg kunnen we elkaar opwekken tot gebed.

Elia had één korte preek gehouden voor Achab. Baäl zal het verliezen. Er zal geen regen zijn. Ja, Achab zal het verliezen. Maar wilt u het uiteindelijk verliezen als Achab? Geen regen op de aarde. Machteloos staat Achab, de mens. Want regen en droogte komt van God alleen. Machteloos met onze Baälsdienst.

Knieën buigen

Jonge vrienden, er is veel onrust onder de jeugd. Wat brengt de toekomst? Niets goeds in de weg van God af met Achabs god mee. Alle goeds in Gods weg. Buig je knieën voor Elia's God, Die onder de oordelen voor Zijn duurgekochte Kerk Zelf zorgt. Die in de Schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, zal verachten in de schaduw des Almachtigen. Die Schuilplaats is Christus, Die alleen een Verbergings in de oordelen is. Zowel persoonlijk tegenover het rechtvaardig oordeel Gods dat ik me waardig gemaakt heb. Maar ook

in de oordelen die in toenemende mate over de wereld zullen gaan. Een Schuilplaats? Ja in Zarfath, tussen Tyrus en Sidon in. In het hol van de leeuw. Daar maakt God de naam Elia waar: 'Mijn God is HEERE'. In Zarfath, dat betekent: smeltoven. En mij gelouterd door het lijden. Daar wordt het geloof van Gods gunstgenoten beproefd. Daar word ik Christus gelijkvormig gemaakt in het afsterven van alles wat van mij is. Daar blijft de Verbergplaats van Hem over. Hoe dierbaar wordt Hij dan, voor Wie er geen verbergings was. Hij Die Zelf zonder enige schuld boog onder de schuld van al de Zijnen. Elia, mijn God is HEERE. HEERE, dat is de Verbonds-Jehova in Christus. Daar ligt onder de bangste oordelen de enige troost voor het geloof van Elia. Is Elia alleen overgebleven? Je zou het soms denken. In moedeloosheid dacht Elia het zelf ook. Maar de HEERE vergeet Obadja en de tweemaal vijftig profeten niet. De HEERE heeft Zijn oog op de zeventuizend zuchters die zich voor Baäl niet langer buigen en zijn beeld niet meer kunnen kussen. Zelfs in Zarfath heeft de HEERE nog een weduwe.

Is de wereld die zich met Baäl moet redden niet arm? Maar wij? Wie heeft onze prediking geloofd? De inwoners van Nazareth geloofden zelfs Jezus niet toen Hij hun deze geschiedenis tot voorbeeld stelde (Luk. 4:26). Dan neemt God Zijn Woord, Zijn knechten en de regen van Zijn Geest weg.

Elia maakt zich op en gaat. Maar God maakt waar: mijn God is HEERE. Hij voert Zijn welbehagen uit. Mijn God doet Ninevé buigen, brengt een weduwe uit Zarfath toe, beschermt Zijn knecht, zorgt voor Obadja, bewaakt de zeventuizend. Niemand zal één van deze gekochten uit Mijn hand rukken. In de smeltoven worden ze bewaard en toebereid. Ben ik één van hen? In deze éne God is alles. Hij is machtig en gewillig om het ook nu nog te schenken. Hij regeert over alles, ook over de onbegrijpelijke wegen van de Zijnen die door Zarfath lopen. ♦

Uit:
**DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS**
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

*ZEVEN LEERREDENEN
over LUKAS 18:35-43*

Zesde tekst uit Lukas 18:35-43

'Zeggende: Wat wilt gij dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden.'

Lukas 18:41

Onze Zaligmaker sprak nooit, Hij vroeg nooit, Hij zweeg nooit, Hij antwoordde nooit, Hij deed nooit maar het allerminste, dan met een grote Goddelijke wijsheid. Daarom is alles wat aan de Heere Jezus is en alles wat van Hem voortkomt voor een oprechte liefhebber van Hem even dierbaar en begeerlijk. Het is alles voor een gelovig gemoed een onuitputtelijke schatkamer van allerhande geestelijke lering. Doch zonder de genade en verlichting van de Heilige Geest kan niemand in dit grote boek der zaligheid recht studeren, want dat boek is voor alle vleselijke, hoogmoedige, wereldsgezinde en goddeloze mensen gans verzegeld en gesloten.

Maar laat ons nu ook de inhoud eens bezien van de vraag die de Heiland stelde. Hij sprak tot de blinde: 'Wat wilt gij dat Ik u doen zal?' Alsof Hij zei: verklaar Mij, ellendig mens, wat gij van Mij begeert, en wat het is waarom gij tot Mij roept. Ik ben gewillig om u alle hulp en troost te verlenen, die gij in het geloof

*De genezing van
de blinde Bartimeüs*

- van Mij ontvangen wilt, hetzij geestelijk of lichamelijk, of beide tegelijk. Ik wil u niet weigeren wat tot uw heil en welvaart kan dienen. Zeg Mij dan maar: Wat wilt gij...enz.

Daarmee toonde de Heere Jezus aan deze ellendige mens:

1. Zijn Goddelijke almacht;
2. Zijn grote ontferming en medelijden;
3. Zijn bijzondere vriendelijkheid en goedertierenheid.

Hij toont Zijn Goddelijke almacht, hoe Hij hem alles kon doen, zonder onderscheid, wat hij maar van Hem begeerde. Hoe Hem alle dingen mogelijk waren en niets Zijn wil kon weerstaan, want Hem was gegeven alle macht in hemel en op aarde (Matth. 28:18). Dat is dan alleen een Goddelijke eer en eigenschap van onze Heere Jezus Christus, het beeld van de onzienlijke God, om zulk een aanbidding aan iemand te doen en tot hem te zeggen: Wat wilt gij dat...enz.

Geen mens kan dat in der waarheid nazeggen. De koning Herodes zwoer eens met een eed aan het dochtertje van Herodias, toen die hem met haar dartele danserij zozeer betoverd had: Al wat gij van mij zult eisen, zal ik u geven, ook tot de helft van mijn koninkrijk (Mark. 6:23). Hij mocht haar dan op zijn hoogst een half, ja zelfs een geheel koninkrijk beloven, indien hij dit haar al ooit ter hand stellen mocht, maar meer kon hij niet. Maar zie, onze Zaligmaker belooft de arme blinde onbepaald alles te geven wat hij maar hebben wilde en in geloof van Hem begeerde. Niets uitgezonderd, Hij wilde zekerlijk Zijn woord houden, zoals bij de uitkomst is gebleken.

Daarnaast toonde de Zaligmaker hier aan de blinde ook Zijn grote ontferming en medelijden. Immers, hij had Hem om Zijn ontferming gesmeekt en nu deed de Heiland hem zien dat Hij Zich gaarne ook over hem wilde ontfermen en dat Hij over zijn ellende grotelijks aan-gedaan en bewogen was.

► wordt vervolgd

Deze driedelige artikelenreeks biedt een beknopte samenvatting van "Hoopvol afhankelijk", een handreiking voor het verslavingspastoraat. Deze uitgave werd aan het begin van het nieuwe kerkelijke seizoen door DMZ aangeboden aan alle ambtsdragers. De Vluchtheuvel en de Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten leverden hierbij een wezenlijke bijdrage.

Hebt u vragen over verslaving of behoefte aan hulp? Neem dan contact op via info@stichtingdevluchtheuvel.nl of bel 0113-213098.

Schaamte en schuld

Lisanne Voorwinden (De Vluchtheuvel)

Pieter Avé (Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten)

Jelle (43), een gewoon kerklid, kampt met een drugs- en pornoverslaving. Hij is getrouwd met Mieke en samen hebben ze drie kinderen van 14, 16 en 18 jaar. Op een dag betrappt hun oudste zoon hem, nadat Jelle onder invloed is thuisgebracht terwijl Mieke niet thuis is. Op dat moment ontdekt de zoon ook dat zijn vader is vreemdgegaan en regelmatig porno kijkt. Jelle blikt terug: 'Ons gezinsleven stond in één klap op z'n kop. Ik dacht dat ik het zelf wel kon oplossen. Had ik het maar eerder verteld'.

Wat roept het verhaal van Jelle bij u op? Een oordeel, een mening of een goedbedoeld advies? In veel gevallen helpen ze een verslaafde of diens naasten niet verder. Integendeel, ze kunnen juist de afstand vergroten. Reacties als 'Had je dan niet eerder hulp kunnen zoeken?' of 'Denk je ook aan je gezin?' klinken misschien logisch of zorgzaam, maar komen over als veroordelend of onbegripvol. Ze roepen schaamte op in plaats van vertrouwen.

Ook non-verbale reacties hebben impact. Misschien schrikt u, kijkt

u weg of valt er een pijnlijke stilte. Dat is begrijpelijk, maar zulke signalen kunnen de indruk wekken: 'Zie je wel, ik ben te veel. Dit moet ik voor mezelf houden'.

Vertrouwen

Schaamte- en schuldgevoelens maken het moeilijk om anderen in vertrouwen te nemen. Een verslaafde is bang dat de omgeving negatief over hem of haar zal oordelen. Ook kan hij of zij het lastig vinden wanneer de omgeving openheid geeft aan derden. Toch blijkt het in de praktijk helpend te zijn als er mensen in

vertrouwen worden genomen, zowel voor de verslaafde als voor de direct betrokkenen.

Draagt u of draag jij deze strijd alleen? Zoek iemand die je kunt vertrouwen, je hoeft dit niet alleen te doen. Hulpverleners merken vaak dat openheid verlichting geeft: het lucht op en biedt steun om er niet langer alleen voor te staan. Voor wie in vertrouwen genomen wordt, is het belangrijk om met regelmaat te vragen hoe het gaat en zorgvuldig om te gaan met de toevertrouwde informatie.

Luisteren

En als iemand met zo'n verhaal als Jelle naar u toekomt? Het is een open deur, maar er is vooral behoefte aan een luisterend oor. U wordt niet geroepen om in eerste instantie alles te begrijpen, maar om te luisteren. Om vragen te stellen en bewegen te zijn.

En dan? Adviseer om naar de predikant of (wijk)ouderling te gaan. Verwijs naar professionele hulp als die nog niet is ingeschakeld. Help daarbij, als gezinsleden handelingsverlegen zijn. Verwijs naar Vluchtheuvel. En als u verslaafd bent? Weeg af welke verslavingszorg het beste bij uw situatie past. Ga hierover in gesprek met uw huisarts. Realiseert u zich ook dat de seculiere wereld

over het algemeen verder ontwikkeld is in verslavingshulpverlening dan de christelijke of reformatische wereld. Wijs seculiere hulp dus niet op voorhand af, maar denk er wel goed over na.

Openheid

Soms komt een verslaving onverwachts in de openbaarheid. Voor zowel de verslaafde als de directe omgeving kan openheid, naast schaamte, een enorme opluchting betekenen. Wanneer de verslaving eenmaal aan het licht is gekomen, wordt vaak duidelijk dat beide partijen zich in verschillende fases van verwerking bevinden. De verslaafde ervaart vaak verlichting doordat het geheim niet langer verborgen hoeft te worden.

Voor de omgeving begint dan juist een emotionele achtbaan. Eerder zijn de signalen wellicht genegeerd of gebagatelliseerd, in de hoop dat de vermoedens onterecht zouden zijn. Zodra de waarheid niet langer te ontkennen is, kan een gevoel van shock ontstaan: de waarnemingen en vermoedens bleken terecht! Dit besef roept vaak verwarring op.

Vergeven?

Vaak willen verslaafden, of hun omgeving, te snel door naar vergeving. Maar vergeving is geen knop

die je omdraait; het is een proces dat tijd, eerlijkheid en geduld vraagt. Een belangrijk beginpunt is dat de verslaafde inzicht krijgt in de onderliggende oorzaken van zijn of haar verslaving. Pas daarna ontstaat er ruimte om te zien wat de gevolgen zijn geweest voor de partner en de kinderen. Dán kan er sprake zijn van oprecht berouw en diepe spijt.

Vergeving is niet hetzelfde als vergeten. Soms is het nodig om later opnieuw op een situatie terug te komen: durf dat gesprek te voeren. Vaak leeft het idee dat je iets niet meer mag benoemen zodra het vergeven is. Maar het tegendeel is waar: juist door er samen opnieuw over te spreken, kan heling verdiept worden.

Partner en kinderen hebben vaak al langere tijd onder emotionele druk gestaan. Het is belangrijk om stil te staan bij wat zij nodig hebben om het vol te houden, en om af en toe op adem te komen. Juist als gemeentelieden kun je hierin een praktische hand reiken: oppassen op de kinderen, een wandeling maken met de partner, of na een intensief gesprek een maaltijd verzorgen. Kleine gebaren doen ertoe.

Vergeving

Voor God geldt dat vergeving wel samenvalt met vergeten. Micha 7:19: 'Hij zal Zich onzer weder ontfemen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen'. In Christus is er vergeving, herstel en een nieuw begin mogelijk, ook na een diepe val of lange strijd. Laten we elkaar vaak opdragen aan de troon van Gods genade! ♦

► slot

► Hulpverleners merken vaak dat openheid over verslaving verlichting geeft.

Om het thema verslaving bespreekbaar te maken, zijn er lesbrieven ontwikkeld voor catecheten, ouders, JV-leidinggevendenden en docenten. Interesse? Ga naar danielonline.nl/daniel/#17reinheid voor meer informatie.

‘Vreed’ en aangename rust’

Namens het moderamen, ds. H.A. van Zetten

Woensdagmorgen 8 oktober. In de hal van het Goudse kerkgebouw is het goed toeven: groetenis, gezelligheid en geur van verse koffie. Maar de oude kerkklok van Gouda is (terecht overigens!) onverbiddelijk en jaagt zijn overduidelijke decibellen door de ruimte. Het orgelspel eindigt crescendo. De vergaderdag kan op tijd beginnen.

Preses ds. A. Schot laat Psalm 122:3 zingen: ‘Dat vreed’ en aangename rust / en milde zegen u verblij’ / dat welvaart in uw vesting zij’. Hij leest 2 Korinthe 11:16-33. Iedereen wordt hartelijk welkom geheten, onder wie ds. A.H. Verhoef uit Canada.

Al de gemeenten

Na het gebed mediteert de preses over ‘de zorg die Paulus dagelijks overvalt’: de zorg van *al* de gemeenten. Van de apostel Paulus gold het zeker: ‘Ik zal het goede voor u zoeken’. Dat deed hij in een weg van zelfverloochening, toewijding en trouw. Hij cijferde zichzelf weg in zijn ambtelijke werk. Zo vertoonde hij iets van het beeld van zijn Zaligmaker, Jezus Christus, Die Zijn leven aflegde voor de Zijnen. Nu is Hij de levende Koning van Zijn Kerk. Wie Hem in waarheid volgt, zal ernaar verlangen om Zijn beeld te mogen vertonen. De preses spreekt de wens uit dat we zo ons ambtelijk werk mogen verrichten.

Omvorming van EVGG

De voorzitter van het deputaatschap evangelisatie (EVGG), ds. M. Joosse, geeft een toelichting op het uitvoerige rapport van EVGG. Hij staat uitgebreid stil bij het proces van transitie (‘omvorming’) van het deputaatschap. Dit gaat over de manier waarop het werk aangestuurd wordt. In het verleden was het deputaatschap

► De studiesecretarissen Schriftgezag presenteerden op de synode het boekje “Levend en krachtig”.

vooral verantwoordelijk voor posten zoals in Amsterdam, Emmen, Alkmaar, Leeuwarden, Tilburg. Inmiddels zijn er ook klassicale posten en plaatselijke evangelisten die aan een enkele gemeente verbonden zijn (zoals in Amersfoort en Doetinchem). In de toekomst zal het deputaatschap voornamelijk dienen als kenniscentrum (voor beleidsontwikkeling en advies), ten dienste van het plaatselijke en klassicale werk. Daarnaast zijn er nog steeds ‘klassieke’ posten. Het deputaatschap behoudt een belangrijke rol bij benoeming en toerusting van evangelisten.

Consequenties

Deze omvorming heeft talloze consequenties voor de werkwijze, het personeel, de organisatie en financiën (fondswerving en geldstromen). Het is

een ingewikkeld proces, waarbij ook de veelvormigheid en voorgeschiedenis van plaatselijk en classicaal werk meeweegt. Er zijn evangelisten op oude posten in dienst van EVGG en evangelisten die werken onder verantwoordelijkheid van kerkenraad of classis.

Als ‘kwartiermaker’ heeft ouderling P. Schalk deze grote verandering begeleid. Daarvoor is veel waardering, zowel bij EVGG als bij de GS. Tegelijk blijkt de vergadering behoefte te hebben aan meer inzicht en overzicht en zal men in de februarizitting kennismaken van het uitgewerkte beleidsplan van EVGG. Bijzondere aandacht vragen de krimpende stadsgemeenten. Dat proces gaat vaak gepaard met vergrijzing, zodat een mogelijke omvorming tot evangelisatiepost nog niet zo gemakkelijk is. Verdere doordenking van dit onderwerp is gewenst.

Mogelijkheden

Bij de bespreking van het veelomvattende rapport wordt onder andere aandacht gevraagd voor het werk van de zondagsscholen en bij het protestants-christelijke vormingswerk op openbare scholen. Hier liggen mogelijkheden voor evangelisatie wanneer leidinggevend en onderwijsgevend zich daarvoor willen geven.

Ds. Joosse merkt ‘met verwondering’ op dat er zo’n 1300 vrijwilligers zijn op tal van plaatsen. Er worden enkele bemoedigende ervaringen omtrent het werk doorgegeven. Wanneer mensen van ‘buiten’ zich voegen bij de kerk en volwassen gedoopt worden, wordt het Woord uit Jesaja 55:11 bevestigd: ‘Mijn Woord (...) zal niet ledig tot Mij wederkeren; maar het zal doen hetgeen dat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend’. Dit gebeurt ook nu!

Zulke voorbeelden maken de aanwezigen stil. Het zijn gouden momenten, waarop iedereen weer weet: ‘Hier gaat het om’. De vergadering herneemt haar loop met hernieuwde, frisse moed. Dat is mooi, want we vergaderen vandaag van tien uur ‘s morgens tot half elf ‘s avonds. ♦

► wordt vervolgd

1. Persoonlijk beleefd
2. **Bijbels belicht**
3. Pastoraal begeleid
4. Perspectief geboden

Bijbels belicht

J.J. de Graaf, 's-Gravendeel

Het kruis van kinderloosheid persoonlijk beleven is iets anders dan erover spreken, zagen we de vorige keer. Woorden hieraan geven luistert nauw. Daarom nu de vraag: wat zegt de Heere Zelf in Zijn Woord? Enkele gedachten hierover.

Wie kent de wonderschone woorden uit Genesis 1 niet? 'En God zeide: Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis'. Hij zegende de mens en gaf de opdracht om vruchtbaar te zijn, zich te vermenigvuldigen en de aarde te vervullen. En Hij zag dat het zeer goed was.

Hoe nameloos diep is de mens echter van zijn Formeerder afgefallen. Naar de deugd van Gods recht gesproken, zou God de Vader, naast Zijn eigen Zoon, geen kinderen meer hebben. Het is daarom onbegrijpelijke en grondeloze barmhartigheid dat Zijn enig Kind Jezus Zijn leven gaf, opdat een Drie-enig God door genade toch zaad zou zien.

Weest vruchtbaar

'Met smart zult gij kinderen baren'. Het is de rauwe werkelijkheid geworden, om eigen schuld. De gebrokenheid van de schepping komt hierin wel heel duidelijk naar voren. Toch is de opdracht gebleven om kinderen voort te brengen, voor de Heere. Hij is de Insteller van het huwelijk en de Gever van de vruchtbaarheid. Het menselijk geslacht zou tóch voortgeplant worden. Het 'weest vruchtbaar en vermenigvuldig' is daarmee een Goddelijke roeping. Waarom? Hij heeft uit het ganse menselijke geslacht Zich een Kerk ten eeuwigden leven verkoren. Dat is

overigens wel een les: er worden geen kinderen geboren om mee te pronken, om zich van een verzorgde oude dag te verzekeren, maar: opdat Zijn Koninkrijk voortgang hebben zal. Het levert de eerlijke vraag op hoe wij, met of zonder kinderen, ons hier-toe verhouden.

Grote smaad

De Joodse vrouw in het Oude Testament lag onder grote smaad als zij kinderloos bleef: zij lag dan niet in de lijn van de komende Messias. Hoezeer Elkana zijn vrouw beminde, hij kon deze smart niet wegnemen. Hanna meende onder het oordeel te liggen. Ze werd geschud en geslingerd, ze at zelfs niet meer. Ontroostbaar was ze. Wat een verdriet zal ook het hart van Zacharias en Elisabet vervuld hebben. En wie peilt het verdriet van Rachel? Ze wilde liever sterven als ze geen kinderen zou krijgen. Abraham kon niet leven bij de gedachte heen te gaan zonder erfgenaam: Zie, mij hebt Gij geen zaad gegeven.

De Heere houdt met mensen wegen die niet altijd te doorgronden zijn. Maar wie zou kunnen zeggen: Heere, wat doet Gij? De Heere liet bovenstaande levensschetsen niet voor niets in Zijn Woord optekenen. Opdat Hij gezocht zal worden in de

► De Heere houdt met mensen wegen die niet altijd te doorgronden zijn.

gebeden: Hanna stortte haar verdriet voor Hem uit, Izak bad de Heere twintig jaar lang in de tegenwoordigheid van zijn vrouw. Het is dé uitnemende weg, in alle verdriet, gemis en spanningsvolle tijden. 'Vertrouw op Hem, o volk in smart; stort voor Hem uit uw ganse hart; God is een Toevlucht in het lijden'. Wie de vrouw die niet gebaard had ook wilde verachten, de God van het verbond wilde haar niet verachten.

Hanna beschuldigde de Heere niet van onrecht. De Heere zag in haar een verbroken hart en een verslagen geest. En die zal Hij nabij zijn, zegt Psalm 34. Een uitgewerkte, gans ontblote Hanna vond ontferming bij Hem, Die roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren. Haar gebeden werden verhoord en 'haar aangezicht was als zodanig niet meer'. Dat het tot troost en bemoediging zou zijn voor hen die zich als een Hanna of Izak gevoelen.

Vol ontferming

Gods Kerk van de oude dag was zwanger van de belofte van de komende Zaligmaker, Die geboren wilde worden; de mensen gelijk geworden zijnde, doch zonder zonde. Zijn ogen waren vol ontferming bewogen over het mensdom. 'Noch hij, noch zijn ouders hebben gezondigd...', sprak Jezus. Hij aanschouwde de moeite en het verdriet, opdat men het in Zijn handen geve zou. Dat gold toen en dat geldt nu. En Jezus weende. Het is ontferming te mogen weten in deze tranen begrepen te liggen. ♦

► wordt vervolgd

Morele erosie

Het presidentschap van Donald Trump rust voornamelijk op de christelijke stem. Dat bleek weer duidelijk tijdens de begrafenis van Charlie Kirk.

ds. G. Clements, Benthuisen

Trump's slottoespraak vormde het hoogtepunt, maar had tegelijk iets tegenstrijdigs met de andere toespraken. De weduwe Erica Kirk sloeg een verzoenende toon aan naar de dader van de moord. Trump draaide dit verzoenend gebaar radicaal om en zei: 'Sorry Erica, maar ik haat mijn tegenstanders'. Deze tegenstrijdigheid tussen Trump en zijn christelijke achterban is zeker niet incidenteel. Wat moge toch de reden zijn dat veel Bijbelgetrouwe christenen Trump blijvend steunen?

America first

Bij president Trump draait alles om de slogan 'America first'. De kerngedachte is de best mogelijke resultaten nastreven voor het eigen land. Nationaal belang boven gemeenschappelijk belang. 'Make America great again' (MAGA). De politiek van het Witte Huis is er een van terugtrekking en isolationisme. Andere grootmachten, zoals Rusland, China en India, springen in het vacuüm. Dat is onvermijdelijk. De onderhandelingen van Trump met buitenlandse autoritaire leiders als Kim Jong-un van Noord-Korea en Vladimir Poetin van Rusland laten een vergelijkbare bereidheid zien om te breken met de traditionele Amerikaanse diplomatie. In plaats van een gezamenlijk optreden tegen het afschuwelijke Russische bloedvergieten heeft Trump een handelsstrijd ontketend met zijn

oude bondgenoten. Ook op andere terreinen zien we diezelfde terugtrekkende beweging die een spoor van scherven achter zich laat. Of het nu gaat om de bescherming van de menselijke waardigheid, het behoud van Gods schepping, ontwikkelingshulp en onderwijs voor de armste landen. Amerika zou zijn verantwoordelijkheid moeten verstaan, zoals het land zovele jaren heeft gedaan. Sinds het ontstaan van de Verenigde Staten in 1776 koerste het regeerbeleid op Bijbelse en zelfs calvinistische beginselen. Wanneer Amerika losraakt van dit dienende principe raakt de volkerengemeenschap een belangrijk steunpunt kwijt.

Nepnieuws

Ook de methode waarop Trump de macht naar zich toetrekt, is laakbaar. Alles wat zijn tegenstanders naar voren brengen, verwerpt hij als onwaar en als 'nepnieuws', zelfs als het gaat over rechterlijke uitspraken. Hij ondermijnt hiermee belangrijke staatsinstellingen als de rechterlijke en wetgevende macht. Door de oppositie af te schilderen als vijanden van het volk, heeft Trump het onderling vertrouwen verzwakt dat zo nodig is voor goed landsbestuur. Waarom dan toch de blijvende christelijke steun voor deze president? Een vraag die we breder moeten trekken. Wie verdient eigenlijk onze christelijke steun in de zorgelijke werkelijkheid van alle dag?

Calvijn

Calvijn heeft uitvoerig over de overheid geschreven in het vierde deel van zijn Institutie (Inst. IV.20). Hij gelooft dat er twee soorten bestuur zijn. Het Koninkrijk van Christus is geestelijk van aard en heeft zijn volkomenheid in het eeuwige leven. In de gebroken werkelijkheid van deze wereld heeft God aardse gezagsdragers gegeven tot beteugeling van het kwaad. Deze overheden moeten de kerkdienst ondersteunen, de zuivere leer bewaren en de vroomheid bevorderen. Precies zo belijdt Guido de Brès, een leerling van Calvijn, in de Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 36: 'Opdat wij een stil en gerust leven leiden in

▶ America first

alle godzaligheid en eerbaarheid'. Calvijn beziet de noodzaak van het overheidsgezag steeds vanuit de gebrokenheid van de schepping en onze ongehoorzaamheid in Adam. 'De ongerechtigheid van de mensen is zo hardnekkig dat ze nauwelijks door strenge wetten kan worden beteugeld' (Inst. IV.20.2). Calvijn vindt dat het ambt van de overheid eer en respect verdient, 'want er is geen macht dan van God' (Rom. 13:1). Hij maakt slechts één voorbehoud ten aanzien van onze onderdanigheid, namelijk als een vorst iets eist tegen Gods wil. Dan hoeft de onderdaan het bevel niet op te volgen (Inst. IV.20.32). Overigens heeft Calvijn, bij alle achting voor het regeerambt, geen hoge verwachting van de magistraten van zijn tijd.

Pragmatisch

In lijn met Calvijns pragmatische visie op de overheid kunnen we begrijpen dat de stem van veel Amerikaanse christenen, ondanks alle onbehagen, toch naar Trump uitgaat. Deze president beschermt de christelijke beginselen immers veel nadrukkelijker dan de liberale en democratische kandidaten Clinton en Harris. Trump benoemt christenen in het Hooggerechtshof. Hij steunt het Bijbelse huwelijk en verzet zich tegen moslimimmigratie. En al komt Trumps persoonlijke leefwijze weinig overeen met het ideaal dat Calvijn voor ogen had, juist Calvijn wist dat dit hoge ideaal zelden wordt bereikt. Wel drong hij er bij de christelijke onderdanen op aan om de vorst openlijk terecht te wijzen en de Bijbelse weg voor te houden. Het is een open vraag in hoeverre de christelijke aanhang van Trump een juiste balans heeft gevonden, binnen het calvinistisch Bijbels kader, tussen de achting voor het ambt van president en afkeuring van sommige van zijn politieke keuzes.

Ondertussen vermaant Calvijn zijn lezers niet alle hoop en verwachting te stellen op deze ondergaande tegenwoordige wereld, maar naar het Koninkrijk van Christus vurig te verlangen. 'Totdat de volkomenheid uws Rijks kome, waarin Gij alles zult zijn in allen' (Heidelbergse Catechismus, Zondag 48). ♦

De val van Jericho

ds. C. Sonneveld, Poederloijen

**Het volk dan juichte als zij met de bazuinen bliezen;
en het geschiedde als het volk het geluid der bazuin hoorde,
zo juichte het volk met een groot gejuich,
en de muur viel onder zich.**

Jozua 6:20a

Jozua heeft oog in oog gestaan met de Vorst van het heir des HEEREN. Hij krijgt te horen dat Jericho hem is geschonken. De vijand heeft het al verloren. En toch, de stad zit nog potdicht!

Een stille rondgang

De inwoners van de Palmstad zijn doodsbang voor het volk Israël. Ze zijn echter ook hardnekkig. Niemand strijkt de witte vlag. Is dat geen beeld van ieder menskenkind? Stad Mensziel staat open voor de duivel, maar niet voor de Heere. Als Vorst Immanuël Zijn dienaren zendt, barricaderen de inwoners de poorten nog des te meer! Jozua en zijn leger moeten echter optrekken (vers 2-5), niet met stormrammen maar met de ark en met bazuinen. Stil moet het volk om Jericho heentrekken. Als een slang kronkelt het leger zich om de stad. De inwoners zullen met stomme verbazing toegekeken en geluisterd hebben vanachter hun muren. En u? Hebt u de bazuin al gehoord? Ook wij worden immers tot overgave geroepen. Gods knechten gaan nog uit, ze trekken om de stad heen en elke preek is een bazuinstoot. Vaak lijkt het niets uit te werken. Toch zal de Heere voor de vrucht zorgen.

Een heerlijke overwinning

Jericho zal vallen door het geloof (Hebr. 11:30). Dat geloof blijkt hier in het vertrouwen van het volk. Wat ze moeten doen, lijkt zo vreemd. Maar ze doen het, zeven dagen lang, en ze blijven het doen. Als ten slotte de laatste omgang is gemaakt, en het volk het geluid van de bazuin hoort, breekt het gejuich

los. Daarop storten de muren in. De stad wordt veroverd en de inwoners worden gedood. We denken aan het huidige Israël, omringd door een muur van vijanden. O, dat ze het oog mochten slaan op de meerdere Jozua, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs! We denken ook aan de strijd van Gods kinderen. Ze worden geroepen tot heiligmaking. De zonde rijst hoog op, de satan is sterk en de muren zijn hoog. En toch, door het geloof zullen ze overwinnen (1 Joh. 5:4).

Een genadige redding

Jericho kwam onder een ban te liggen. De stad was een eerstelingsoffer voor de Heere, een teken dat heel het land Hem toebehoorde (vers 17-19). Jericho mocht nooit weer worden opgebouwd (vers 26; vergelijk 1 Kon. 16:34). De enigen die behouden werden, waren Rachab en haar familie. Een week lang moesten ze buiten het kamp van Israël blijven, alsof ze melaats waren. Dat zal een zware tijd voor Rachab geweest zijn. Ze hunkerde naar de Heere en had Zijn volk zo lief gekregen. En nu komt ze er, na alles wat er gebeurd is, toch weer buiten te staan. Maar is dat niet de weg die de Heere met al de Zijnen houdt? Alleen op rechtsgronden kunnen zij hersteld worden in Gods gemeenschap. Maar juist zo krijgt Christus een gestalte. Om Zijnentwil kreeg Rachab een plaats onder Zijn volk; ja, een zeer bijzondere plaats (Matth. 1:5). Wát een Evangelie! ♦

► wordt vervolgd

Luisteren naar het Woord van God

W. Fieret, Leerdam

'Hardnekkig toegewijd aan bijgelovigheden van het pausdom. Het is heel moeilijk om uit die zó diepe modderpoel opgetrokken te worden'.¹

Deze woorden schrijft Calvijn over zichzelf in de inleiding van zijn commentaar op de Psalmen. Die gehechtheid aan de Rooms-Katholieke Kerk en haar leer heeft hij in zijn opvoeding meegekregen. Ook zijn toekomst staat in het teken van de verbondenheid met de ene kerk. Immers: 'Van kindsbeen af had mijn vader mij voorbestemd voor de theologie'.

Geleidelijk aan worden de banden met de kerk en de leer van Rome losser. Evenals anderen krijgt Calvijn steeds meer oog voor dwalingen. Na zijn vlucht uit Parijs, waarover we in het vorige artikel schreven, kan hij zich in Angoulême in alle rust wijden aan de studie. Daar begint hij met zijn werk aan de Institutie. Het is onzeker wanneer Calvijn tot bekering gekomen is. Calvijnonderzoeker dr. W. de Greef acht het op basis van

beschikbare gegevens waarschijnlijk dat die in 1533 plaatsvond. In tegenstelling tot Luther schrijft Calvijn maar met een paar woorden over zijn bekering. Deze zijn te lezen in het commentaar op de Psalmen, waarin staat dat de Heere zijn hart 'temde en schikte tot leerzaamheid door een plotselinge bekering [subito conversio]'. Dat is het enige. Het kan niet beknopter.

Zelfonderzoek

Later besteedt hij tot onderwijzing juist veel aandacht aan de bekering. In zijn commentaar op Efeze 2:4 gaat hij in op de woorden van Paulus dat gelovigen met Christus levend gemaakt zijn: 'Hij [Paulus] bedoelt dat er geen ander leven der ziel is, dan dat ons van Christus ingestort wordt; daarom beginnen wij te leven als wij in Hem geplant worden om een gemeenzaam leven met Hem te genieten'. Hij noemt het de onuitsprekelijke weldaad om het leven van Gods Zoon deelachtig te mogen worden. Ook in de Institutie benadrukt hij dat bekering alleen mogelijk is om de verdienste van de Heere Jezus. Daarom keurt hij het scherp af wanneer er als het ware een gordijn voor Christus wordt neergelaten. In zijn tijd gebeurt dat door de scholastici. Die theologen zijn beïnvloed door de middeleeuwse filosofie. Een gevolg van dat gordijn is dat mensen in een doolhof gaan rondzwerven. Dat gebeurt als we niet de blik rechtstreeks op Hem

gevestigd houden.² Een onderdeel van de beschrijving van het werk van de bekering is zelfonderzoek: is het innerlijke werk inderdaad Gods werk? Een paragraaf in zijn Institutie draagt als titel 'Echt en onecht geloof'. Het kan zijn dat ongelovigen een gevoel van Gods genade ervaren. Hij wijst daarbij op het voorbeeld van koning Saul, die 'besepte dat hij vaderlijk door God behandeld werd en zo werd hij bevangen door enige zoete ervaring van Zijn goedheid'. Maar het is een genegenheid zoals een loonwerker voor zijn baas heeft.³ Doordat we van nature geen echte zelfkennis en Godskennis hebben, zijn mensen al tevreden met een 'loze schijn van rechtvaardigheid in plaats van met de rechtvaardigheid zelf'.⁴

Luisteren

De 'subito conversio' zou je Calvijns tweede bekering kunnen noemen. De 'toegewijde' rooms-katholieke jongen komt in zijn eerste bekering in aanraking met hervormingsgezinden, die ondanks bezwaren niet met de gevestigde kerk braken. In 1533 komt het tot de 'subito conversio'. Die radicale ommekeer heeft tot gevolg onder meer de bereidheid om te luisteren naar het Woord van God. Bij luisteren hoort 'leerzaamheid' [docilitas]: 'Niemand zal ooit een goede leraar [doctor] zijn, die zich niet leerzaam [docilis] betoont en altijd bereid is te leren'.⁵ Met dit citaat geeft hij het fundamentele belang van de Bijbel aan. Die moet daarom onder het volk gebracht worden.

Die opvatting brengt ons tot de samenhang tussen de Institutie en de Bijbel. De Institutie is 'slechts' bedoeld als introductie op Bijbelstudie en -onderzoek. Daarop gaan we de volgende keer in. ♦

1. Commentaar Psalmen, V
2. Institutie I, 530 (3, 2, 1-2))
3. Institutie I, 542 (3, 2, 12)
4. Institutie I, 56 (1,1,1-2)
5. Commentaar 1 Korinthe 14:31

Een aanval op onderwijsvrijheid

Werkgroep Onderwijs in samenwerking met de VGS

Midden in de verkiezingstijd zette Nieuwsuur het reformatorisch onderwijs te kijk: daar krijgen kinderen opvattingen mee die botsen met hedendaagse democratische waarden. Het tv-programma houdt ons tegelijk een spiegel voor.

‘Kinderen leren nu bijvoorbeeld dat je zelf kunt bepalen hoe je je leven leidt’, aldus Nieuwsuur, ‘maar ook dat ze God moeten gehoorzamen’. Zulke dubbele boodschappen zijn volgens de uitzending niet goed voor kinderen. Seculiere politieke partijen reageerden in een Kamerdebat eind september ‘geschokt’ op deze ‘onthullingen’. Staatssecretaris Becking (Onderwijs) stelde echter dat hij ‘geen signalen’ heeft dat onze scholen de wet overtreden.

Politiek gezien liep de kwestie voorlopig met een sisser af, maar het zou zomaar kunnen dat partijen die de grondwettelijke onderwijsvrijheid willen beperken hier bij de kabinetsformatie op terugkomen. GroenLinks/PvdA wil bijvoorbeeld dat gemeenschappelijke waarden als ‘inclusie’ en ‘kansengelijkheid’ voorrang krijgen boven grondslagvrijheid. En ondertussen is de toon weer gezet. ‘De uitzending roept voortdurend de suggestie op dat iedereen in alles de meerderheidsmoraal moet omarmen’, concludeerde de SGP.

Vervreemd

Gemakkelijk zou het zijn om in de rest van dit artikel Nieuwsuur te bekritiseren. Maar laten we de hand in eigen boezem steken én onze hand aan de ploeg staan. We mogen ons wel afvragen of wij helemaal vrijuit gaan bij de constatering dat media, politici en medeburgers vervreemd zijn geraakt

van het christelijke gedachtegoed en geen idee hebben van wat er in de Bijbel en onze belijdenisgeschriften staat. Zijn wij een lichtend licht en een zoutend zout geweest?

Juist in deze tijd van secularisatie, met z’n aanvallen op de vrijheid van godsdienst en onderwijs, hebben wij een grote verantwoordelijkheid. ‘Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken’.

Daar is hartvernieuwende genade en kracht van Boven voor nodig. Dat noopt ons dus allereerst de handen te vouwen. Voor onszelf, voor onze scholen en voor politici die zich richten naar Gods Woord. Maar ook voor medewerkers van Nieuwsuur en niet-christelijke Kamerleden. Bidden we zonder ophouden? Geloven we dat de Heere de trouw bewaart en niet laat varen de werken van Zijn handen? Hij regeert - ook als aardse politici besluiten nemen die haaks staan op Zijn Woord.

Morele vorming

De continue druk op de ruimte voor reformatorische scholen om Bijbels (burgerschaps)onderwijs te kunnen geven, moet ouders en ambtsdragers aansporen om de opvoeding van onze kinderen niet vooral aan school over te laten. De (morele) vorming van kinderen begint thuis. Dat vraagt om volwassenen die zelf stevig geworteld

► Het programma Nieuwsuur zette het reformatorisch onderwijs te kijk.

zijn in de Bijbel en onze belijdenisgeschriften én die weten wat er speelt: volg het nieuws, bijvoorbeeld via het RD.

Als we ons samen bezinnen op deze tijd mogen we elkaar ook bevragen op onze verantwoordelijkheid voor onze naaste. Ziet de naaste aan ons en hoort zij van ons hoe goed het is om de Heere te dienen, Hem te gehoorzamen? Weten we trouwens hóé we dat moeten vertolken? We leven in een tijd van grote spraakverwarring: allerlei begrippen (denk aan ‘autonomie’ en ‘veiligheid’) krijgen een heel andere lading dan wij vanuit de Bijbel hanteren.

Nieuwsuur citeerde uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis, die pleit voor het ‘weren en uitroeien’ van valse godsdiensten. Seculiere kijkers schrikken daarvan. Kunnen wij hun de context helder en in toegankelijke taal uitleggen? Dat de Heere iedereen liefdevol waarschuwt voor dwaalwegen die eindigen in de dood en dat Hij welmenend nodigt tot dé Weg, dé Waarheid en het Leven? Er gaat een krachtig signaal vanuit als we naar buiten toe eensgezindheid uitstralen en met elkaar rond onze scholen staan: we geloven allemaal dat het reformatorisch onderwijs goed is voor onze kinderen – en daarmee voor iedereen.

Als we naar buiten treden en de dialoog met de samenleving zoeken, zal dat niet altijd eenvoudig zijn. Dat laat onverlet dat we het wél moeten doen. De Heere is een God van wonderen. Zijn Koninkrijk zál komen. Zijn wij - uit genade - al Zijn onderdaan? ♦

Reactie:
p.kieviet@hoeksteenscholen.nl

Een psalm, een lied, of allebei

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Opwekkingsliederen zijn populair. In allerlei kerken hebben ze hun intrede gedaan, vaak ten koste van de psalmen, zeker de boetpsalmen. Welke leermomenten zitten er in deze ontwikkelingen? Daarbij staan we stil in dit laatste artikel.

Het is een signaal dat waar opwekkingsliederen hun intrede doen, dit doorgaans ten koste gaat van de psalmen. Betekent dit een bewuste anti-houding tegen de psalmen? Zo wil ik dat niet zeggen. Maar de praktijk is de beste leermeester. En die laat zien dat vrije liederen kennelijk dicht bij veel kerkangers staan. Er is vraag naar. Waarom? Dat heeft alles te maken met ontwikkelingen in de geloofsbeleving. Juist dat mogen we niet over het hoofd zien.

Aanbidding

Onderzoek van opwekkingsliederen (meer daarover in het boekje "Opwekkingsmuziek", uitg. De Banier) heeft me meer en meer tot de conclusie gebracht dat psalmen en opwekkingsliederen een wereld van verschil laten zien.

In de psalmen wordt God aangebeden in ál Zijn deugden.

Dat is te begrijpen, want opwekkingsliederen zijn ontstaan binnen de pinksterkerken, waar men vond dat er in de bekende zangbundels te weinig aanbiddingsliederen stonden. Dát is dus het accent van opwekkingsliederen. Is dat verkeerd? Opnieuw nee,

want in veel psalmen richt de dichter zich in aanbidding tot God. Het is ook belangrijk dat zulke psalmen worden gezongen in de eredienst. Alle psalmen zijn waard om (in de eredienst) gezongen te worden, ze zijn allemaal geïnspireerd door de Heilige Geest. Dat geldt per definitie niet van welk lied dan ook.

Verder, in de psalmen wordt God aangebeden in ál Zijn deugden. Hij is zowel heilig als barmhartig, goedertieren als rechtvaardig. Gods deugden zijn één. De dochteren van Juda hebben zich ook verheugd vanwege Gods oordelen (Ps. 97:8).

Kind van God

Opwekkingsliederen beginnen bij de beleving een kind van God te zijn. Dit kind van God heeft in veel opwekkingsliederen wel te kampen met tekortkomingen, fouten en twijfels, maar veel minder met schuld en ongerechtigheid voor God. De beleving dat God in Zijn toorn Zijn aangezicht kan afkeren komt een aantal keren voor in de psalmen, maar zeer zelden in opwekkingsliederen. Daar komt bij dat opwekkingsliederen in het kader staan van een heel evangelische geloofsbeleving waarin de orde van de drie stukken nauwelijks functioneert. Het geheel van een evangelische eredienst draagt aan de hoorders over kind van God te zijn. Zo is de prediking, zo is de hele sfeer, zo zijn de liederen.

Als bijvoorbeeld liederen van Sela populair worden, is dat een signaal dat mensen zich kennelijk in deze

geloofsbeleving herkennen. Die herkenning zal zich omgekeerd gaan richten tegen een ontdekkende prediking. Een gevoel van vervreemding ontstaat, wat vaak leidt tot kritiek en kerkverlating. Daarvoor kan de keuze voor liederen dus een versterkend effect hebben!

Verlossing

Maar, zo klinkt een tegenwerping, in opwekkingsliederen zing je tenminste over de Heere Jezus. Het is een hardnekkig misverstand dat psalmen dat niet of te weinig doen.

De Statenvertalers noemen de psalmen een kort begrip van de hele Bijbel. We lezen er over 'de Persoon en het zaligmakend ambt van de Messias, onze Heere Jezus Christus, van Zijn eeuwige Godheid, menswording, lijden en sterven, opstanding, hemelvaart, zitten ter rechterhand Zijns Vaders...'. Christus Zelf nam vaak de psalmen in Zijn mond, tot aan het kruis toe. Wie volhoudt dat we in de psalmen slechts verhuud over Christus zingen, staat niet in de lijn van de Statenvertalers.

Boodschap

Nog één keer de vraag: Waarom dringen opwekkingsliederen ook onze gemeenten binnen? Waarden wij voldoende wat de Heere ons via het voorgeslacht gaf? Er ligt een schat aan onderwijs in de belijdenisgeschriften, boeken uit de Reformatie en de Nadere Reformatie (oudvaders). Wie zich voedt met dergelijke lectuur zal de stap richting opwekkingsliederen niet snel zetten. De verschillen zijn te groot.

Als in de prediking de klanken van Wet en Evangelie, Adam en Christus een vaste plaats hebben, is de stap richting evangelische liederen groot. Als deze zaken in de prediking minder accent krijgen, wordt er juist een brug geslagen. Kort gezegd: een evangelisch getinte prediking creëert ruimte voor het evangelische lied. En het evangelische lied vraagt om een meer evangelische prediking. Op die manier verschuift het kerkelijke leven zich stap voor stap van reformatorisch naar evangelisch.

Daarom, gaat het over het zingen van liederen, let op uw zaak! ♦

► slot

Om het verlorene te zoeken

Leen J. van Valen

uitg. De Banier; 162 blz., € 16,95

Het boek "Om het verlorene te zoeken" gaat over het leven van David Sandeman. Hij was een Schotse predikant en zendingeling, die leefde in de negentiende eeuw. Ook met dit boek weet Leen J. van Valen, kenner-bij-uitstek van de Engelse en Schotse kerkgeschiedenis, de lezer te boeien met wat hij heeft opgediept. Voor dit boek heeft hij zich vooral gericht op authentieke bronnen zoals dagboeken. Het boek zet in met een tekening van de historische achtergrond. Zo komt Davids moeder Margaret Sandeman-Stewart naar voren. Zij groeide op in een godvruchtig gezin. We lezen hoe Thomas Chalmers, de vader van het Schotse Reveil, ontdekte dat heiligheid 'niet aan de verzoening met God voorafgaat', maar 'dat het alleen door het geloof in Christus is dat wij aan Gods zijde worden gerechtvaardigd'. Door dergelijke persoonlijke

getuigenissen wordt verduidelijkt hoe het geestelijk klimaat van het Schotse Reveil Margaret Sandeman tot zegen is geweest. Haar zoon David werd geboren in 1826. In zijn jeugd voltrok zich de Schotse afscheiding (1843). Het verkeren onder de getrouwe prediking van Gods Woord werd aan zijn hart gezegend. Na krachtig door God te zijn stilgezet, liep hij twee jaar onder overtuiging van zijn verlorenheid. We lezen hoe de Heere Zelf daarin verandering bracht. Van David werd gezegd dat hij zeer verlangde naar opwas in de genade van Christus. Van Valen beschrijft hoe deze tot stand kwam 'door een diepe zelfkennis en Godskennis'. Op 28-jarige leeftijd werd David proponent. Twee jaar later, in 1856, werd hij vanuit Liverpool uitgezonden voor zendingswerk in China. Daar is hij twee jaar later overleden aan de gevolgen van cholera. Het is waardevol om met deze geschiedenis kennis te maken. De aangehaalde passages uit dagboeken geven het boek daarbij een meditatief karakter.

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Hoe komen we aan de Bijbel?

*Kopiïsten, manuscripten,
canonvorming en vertaling*

J.D. Meade en P.J. Gurry

uitg. Geloofstoerusting Publicaties, Ede;
385 blz., € 18,90.

De Bijbel is het Woord van God. Maar hoe komen we eigenlijk aan de Bijbel? Op die vraag zijn al veel moderne, menselijke antwoorden geformuleerd. Dit boek probeert eerlijk en eerbiedig antwoord te geven, waarbij de belijdenis van de Goddelijke inspiratie het uitgangspunt is. In het eerste deel wordt ingegaan op de vele manuscripten die er zijn; het tweede deel beschrijft

hoe de canon gevormd en ontvangen is; het derde deel gaat in op de geschiedenis van Engelse Bijbelvertalingen. Voor het Nederlandse lezerspubliek is een hoofdstuk toegevoegd over Nederlandse Bijbelvertalingen. De lezer wordt aan de hand genomen langs verschillende manuscripten van de Bijbeltekst: de Dode Zeerollen, oude stukjes papyrus, enzovoorts. Met aansprekende voorbeelden wordt duidelijk gemaakt dat het oudste manuscript niet altijd het betrouwbaarste is.

Dit boek wil een brug zijn tussen de geïnteresseerde lezer en het wetenschappelijk debat. Op bepaalde punten zou je meer aandacht verwachten voor de historische context. Is mondelinge overlevering geen belangrijke factor bij tekstkritiek? Hebben de opkomst van de codex en de boekdruk-kunst geen beslissende impuls gegeven voor het vaststellen van de canon? Waar andere boeken uitgebreide theologische doordinking bieden, voorziet dit boek vooral in een schat aan concrete voorbeelden, diverse canonlijsten en vergelijkende tabellen van Bijbelvertalingen. Dit boek kan daarom goed gelezen worden naast het onlangs uitgegeven "Levend en krachtig" van het Studietoerusting Schriftgezag. Treffend is hoe de auteurs met hun werk willen bijdragen aan een eenvoudig Schriftgeloof. De honderden pagina's aan technische informatie moedigen hen aan om het Woord van de Heere te omschrijven als 'gezaghebbend, betrouwbaar en waar. [...] Als Jezus zo veel vertrouwen in de Schriften had, zouden wij dat dan ook niet moeten hebben?'

J.A. Roukens, Pijnacker

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Aalburg,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
te Den Haag-Scheveningen,
ds. W. Harinck te Utrecht;
te Kampen,
ds. W.A. Zondag te Dordrecht.

BEDANKT

voor Chilliwack (British Columbia, Canada), ds. L. van der Kuijl te Waarde;

voor Franklin Lakes (New Jersey, VS),
ds. J.J. Witvoet te Rock Valley (Iowa, VS);
voor Gorinchem,
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
voor Grand Rapids-Covell Avenue (Michigan, VS),
ds. M.T. Al-Chalabi te Hilversum;
voor Houten,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk;
voor Kalamazoo (Michigan, VS),
ds. H.J. Agteresch te Werkendam;
voor Kruiningen,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;

voor Middelharnis,
ds. H.A. van Zetten te Nieuw-Beijerland;
voor Terneuzen en Wageningen,
ds. P.J. de Raaf te Boskoop.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 168: Scriba van de gemeente in Ede is vanaf heden: J.L. van Ommeren, Schansweg 4, 6741 NC Lunteren; tel. 06-13691081, e-mail: scriba@petrakerkede.nl

Berichten

CONFERENTIE BIJBELS BERAAD

Op 19 november organiseert Bijbels Beraad M/V een conferentie rond de vraag: 'Wie is de mens?' Vanuit drie perspectieven wordt die vraag onderzocht. De verhouding tussen mens en dier wordt besproken door bioloog ir. K. Fieggen. Vervolgens behandelt prof. dr. M.J. de Vries de relatie tussen mens en machine. Ten slotte spreekt prof. dr. W. van Vlastuin over de verhouding tussen mens en God. Er is een forumdiscussie onder leiding van dr. B.J. Spruyt. Locatie: Grote of St. Janskerk te Montfoort. De toegang is vrij. Aanmelden kan via bijbelsberaadmv.nl/bijeenkomsten

LOTGENOTENCONTACT ADHD

Helpende Handen biedt onder de noemer 'lotgenotencontact' de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen met mensen in een vergelijkbare situatie. In de regio Geldermalsen is een huiskamergroep voor volwassenen met ADHD en een (boven) gemiddelde intelligentie. Deze groep start in november met een nieuwe gespreksleider. Er is ruimte voor nieuwe deelnemers. Behoort u tot deze doelgroep en heeft u behoefte aan onderling contact, dan bent u van harte welkom. Meer informatie en aanmelding via www.helpendehanden.nl/

gespreksgroepen U kunt ook contact opnemen met Inge van Hell via w.vanhell@helpendehanden.nl of tel. 06-57147800.

BIJEENKOMST ADOPTIEVERENIGING

Op zaterdag 1 november (14.00-16.30 uur) houdt de Adoptievereniging Geref. Gezindte een bijeenkomst in de Gomarus scholengemeenschap, Hoefslag 11 te Gorinchem Ds. A. Verschuure spreekt over 'Onderwijs vanuit het doopformulier'. Leden en belangstellenden zijn welkom. Voor meer info: secretaris Hanneke van der Zande, tel. 06-14124421, of mail naar secretaris@avgg.nl

ADVENTSBOEKJES VAN JBGG

De Jeugdbond geeft twee nieuwe boekjes uit waarmee men als gezin rond de Bijbel toe kan leven naar Kerst. In "Knielen bij de kribbe" staan we stil bij diverse Bijbelse personen, waaronder de Heere Jezus Zelf. In "Licht in de duisternis" staat het Bijbelse contrast tussen de duisternis zonder God en het (gekomen) Licht centraal. Met een dagelijkse overdenking met vragen, creatieve verwerkingen en aftelkaarten per week (A5-formaat), om neer te zetten of op te hangen. Bestel uw exemplaar via jbogg.nl/webshop

BIJBELMATERIAAL OVER DANKDAG

Dankdag is een goed moment om als gezin, kerk en school de handen ineen te slaan en onze kinderen - in afhankelijkheid van de zegen van de Heere - te onderwijzen over de betekenis van dankdag. Het is fijn dat er jaarlijks een thema is dat veel predikanten gebruiken voor hun preek, dat op scholen wordt voorbereid en in gezinnen verwerkt kan worden. Dit jaar is het thema: 'Zingen voor de Schepper' vanuit Psalm 147. Of: 'Danken met Psalmgezang'. Voor gezin, school en kerk staat er voorbereidings- en verwerkingsmateriaal klaar op bijbelsopvoeden.nl Het is gratis te downloaden vanaf de themapagina 'Danken en Dankdag': bijbelsopvoeden.nl/product-tag/danken-en-dankdag

BOEK DS. A. MOERKERKEN

Eind oktober verschijnt het boek "Verlossing voor overtreders". Het bevat twaalf overdenkingen over Richteren, telt circa 224 pagina's en kost € 19,90 (excl. verzendkosten). De netto opbrengst ervan zal verdeeld worden over de Stichting ter Ondersteuning van Reformatorische Woordverkondiging in Oostenrijk (Vrienden van Mayrhofen) en de John Knox Foundation (Vrienden christelijk onderwijs Schotland).

Het boek is te bestellen bij diaken A.J. Bax (Bax@kliksafe.nl of via tel. 010-4519137). Als u het boek bij de boekhandel koopt, ontvangen de genoemde stichtingen geen bijdrage.

Kerkenraad Capelle aan den IJssel-West

FOTO'S GEZOCHT Geref. GEMEENTE IJSSELMONDE

Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van het jubileumboek van de Geref. Gemeente van Rotterdam-IJsselmonde. Er ontbreken nog een aantal foto's van ambtsdragers, met name van hen die tussen 1950 en 1980 de gemeente hebben gediend. Wie kan ons helpen, hetzij door foto's beschikbaar te stellen, hetzij door gegevens te leveren over familieleden

of vrienden die mogelijk over fotomateriaal beschikken? Mocht u iets kunnen betekenen, wilt u dan contact opnemen met ouderling G. van Breugel, tel. 06-20004550, of per mail: gvanbreugel@thaborkerk-ijsselmonde.nl

VERKOPINGEN

Rijssen - Vrouwenvereniging Dorcas-Zuid te Rijssen organiseert op zaterdag 25 oktober de jaarlijkse herfstfair in de Zuiderkerk, ingang Paulus Potterstraat. De opening vindt plaats om 9.30 uur door ds. S.W. Janse, de verkoping is van 10.00 tot 13.00 uur. De opbrengst is voor zending, evangelisatie en Israël.

Waarde - Op vrijdag 24 oktober houdt vrouwenvereniging Rhodé te Waarde

de jaarlijkse verkoping in de kerk van de Geref. Gemeente (16.00-20.00 uur). De opbrengst is voor Deputaatschap voor Israël.

ZANGAVONDEN

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 25 okt., 19.30 uur, Henriette de Bat, orgel, bovenstemgroep Hardinxveld-Giesendam; spreker ds. H.E.P. Fortuijn; collecte o.a. voor Bijzondere Noden (toegang vrij).

Zaltbommel - Maartenskerk, zat. 25 okt., 19.00 uur, mannenkoren Rehoboth (Tholen) en Ethan (Yerseke), Leen Heijboer en Jacco Goud, orgel; spreker ds. C. van Ruitenburg, collecte voor Bijzondere Noden (toegang vrij).

Kerkdiensten

ZONDAG 19 OKTOBER 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Aalst** 9.30 en 14.30 uur ds. W. de Jong; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Alphen aan den Rijn** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Arnhem** 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Beekbergen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Burgh-Haamstede** 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Den Haag-Scheveningen** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Den Helder** 10.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 16.00 uur ds. J. Kroon; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Dirksland** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Doetinchem** 9.30 (Dovendienst) en 16.30 uur (Dovendienst) ds. W.J. Karels;

Dordrecht 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; **Eindhoven** 10.00 en 15.00 uur stud. L.J. van den Berge; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 15.30 uur (H.D.) ds. H.J. Agteresch; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 17.30 uur ds. B. Labee; **Enter** 9.30 en 15.00 uur ds. B. Labee; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. W. Mouw; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. A.A. Brugge en 14.00 uur ds. J. Beens; **Gorinchem** 10.00 uur ds. R.T. Michielse en 18.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. A. Schreuder; **Goudswaard** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Groningen** 10.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 en 18.00 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Hilversum** 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 17.00 uur ds. P.C. Vlot; **Hoogeveen** 9.30 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.00 uur ds. J. IJsselstein;

Kampen 15.00 uur (H.D.) ds. H. Brons; **Kamperland** 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. M. Karens; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kortgene** 14.30 uur ds. S. Maljaars; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 9.30 en 17.30 uur ds. H. Brons; **Marknesse** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur stud. K.L. Blok; **Meeuwen** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Mijdrecht** 15.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Naaldwijk** 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Nieuwdorp** 9.30 en 14.00 uur ds. J.M. Evers en 18.30 uur ds. J. Beens; **Nieuwe-Tonge**

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

10.00 en 15.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Nieuwer Ter Aa** 15.30 uur ds. K. Boeder; **Nieuwerkerk** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Nisse** 9.30 uur ds. G.J.N. Moens en 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 18.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Oostburg** 16.45 uur ds. J.M. Evers; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Oostkapelle** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. P.J. de Raaf; **Oostvoorne** 10.00 en 15.00 uur stud. D. de Jong; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. A. Verschuure; **Oppendoes** 10.00 (H.D.) en 19.00 uur ds. J. Kroon; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Oude-Tonge** 15.30 uur stud. A.M.C. Westeneng; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur stud. K.L. Blok; **Poederloijen** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Poortvliet** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 18.30 uur ds. W. de Jong; **Puttershoek** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Ridderkerk-Slikkerveer** 18.45 uur ds. W.A. Zondag; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. C. Harinck, 14.00 uur ds. M. Blok en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Rotterdam-Centrum** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Soest** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Spijkenisse** 10.00 en 15.00 uur stud. B.J. Meulmeester; **Sprang-Capelle** 9.30 en 15.00 uur

ds. J. Janse; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Tholen** 18.30 uur stud. L.J. van den Berge; **Veen** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Vlissingen** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Werkendam** 19.00 uur ds. R.T. Michielse; **Westkapelle** 9.30 en 14.00 uur ds. A.T. Huijser en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Westzaan** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Wierden-Aadorp** 9.30 en 18.30 uur stud. W. van Ee; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 uur ds. J. Beens en 18.00 uur ds. A.J. de Waard; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 21 OKTOBER 2025

Brakel 19.30 uur ds. J. Janse; **Dirksland** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Kruiningen** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Middelburg-Centrum** 19.30 uur ds. J. Beens; **Uddel** 19.30 uur (voor de GBS) ds. G. Hoogerland.

WOENSDAG 22 OKTOBER 2025

De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Elspeet** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Goudswaard** 19.30 uur ds. M. Joosse; **'s-Gravenpolder** 19.30 uur (voor de GBS) ds. S.W. Janse; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. A. Schot; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. E. Bakker; **Kesteren** 19.30 uur ds. D. de

Wit; **Meeuwen** 19.30 uur ds. W. Mouw; **Nieuwdorp** 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Oosterland** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Poortvliet** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Rijssen-West** 19.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. J. van Laar; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur stud. K.L. Blok; **Sliedrecht** 18.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; **Soest** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Stolwijk** 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Wageningen** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Zwolle** 19.30 uur stud. A.M.C. Westeneng.

DONDERDAG 23 OKTOBER 2025

Aalburg 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Alblasserdam** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Bodegraven** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Hardinxveld-Giessendam** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Kapelle-Biezelinge** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars; **Kootwijkerbroek** 19.30 uur ds. G. Beens; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. K. Boeder; **Ouddorp** 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Scherpenisse** 14.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok; **Westkapelle** 19.30 uur ds. A.E. Brijder.

VRIJDAG 24 OKTOBER 2025

Meliskerke 14.00 uur (huw.bev.) ds. A.E. Brijder; **Rijssen-West** 14.00 uur (huw.bev.) ds. P.D. den Haan; **Scherpenzeel** 14.15 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Tricht-Geldermalsen** 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.A. Brugge; **Werkendam** 13.30 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 19 OKTOBER 2025

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 9.30 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. S.R. van Klinken; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam (Gouwstraat 36b)** 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. J.M. Walhout en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Eens komt de eeuwigheid.
Hoe zal het dan met je zal zijn?
Dat ligt eraan op welke manier je
je tijd hebt besteed.

- JONATHAN EDWARDS -

Advertenties

Wilt u ook **beschermd** zijn tegen vele **zondige verleidingen**? Koop dan een **SAFE Smartphone**! Voor uzelf en/of uw kind. Kijk op safesmartphone.nl of bel 06-31306933 (ma en wo van 19:30-21:00 uur).

PSALMZANGAVOND MET BOVENSTEM D.V. ZATERDAG 18 OKTOBER WESTERKERK RIJSSEN

M.m.v. Bovenstemgroep Rijssen en
Bovenstemgroep Jeduthun Nunspeet
Toegang vrij! - Organist: Pieter Heykoop
19.00 - 20.30 uur

Na afloop Koraalboek Pieter Heykoop verkrijgbaar!

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

Soetendaal Hoveniers zoekt **VOORMAN HOVENIER ONDERHOUD** Interesse?
Bel/app Henk: 06-30585980 of kijk op soetendaalhoveniers.nl/vacatures

> Timmerman Onderhoud & Service
> (Voorman) Timmerman

Bel of app Klaas Kort (06 10 03 46 85)
davelaar.nl/vacatures

Davelaar bouw
sinds 1925

Eenzaam of iets anders? St. kleinesteun.nl
Vraag steun of help als maatje of donateur.
Leef matig, wees een goed rentmeester en
zie om naar de naaste. 06-34180256

Draag bij aan de reformatorische zorg!

Zie jij jezelf al werken als teamleider,
(ambulant) begeleider of jeugd-
gezinsprofessional in de
reformatorische zorg?

Kijk op werkenbijdeschutse.nl en
ontdek hoe je jouw talenten kunt
inzetten.

De Schutse
Zorg wat er echt toe doet

Scan de QR voor
meer informatie
en bekijk andere
functies.

Nieuwegein

evgg.nl/actie

EVGG
Uw steun is onmisbaar!

welcura
Unieke begeleiding bij autisme

ASS? Wij denken graag mee!

Welcura begeleidt, vanuit
reformatorische identiteit, kinderen en
(jong)volwassenen met autisme; thuis
en/of in een woonvorm.

Onze groeiende teams van
AMBULANTE BEGELEIDING
hebben ruimte voor nieuwe zorgvragen!

Wij kunnen deze begeleiding bij u/jou
thuis bieden in de regio's van:

- Noord-Veluwe/Staphorst
- Barneveld
- Barendrecht

Voor meer informatie: Eline Mol-Haase
via emol@welcura.nl of 06-41908475

**Kerst of Nieuwjaar op de Veluwe
doorbrengen?**

Kijk op www.boshuiselspeet.nl en geniet
straks van een fijne tijd in Elspeet.
Bellen kan ook: 06-49496699.

Verkoopadviseur
24-40 uur per week

Bel, app of mail Lisa
lisa@elkekastopmaat.nl
06 16 10 57 37

**elke kast
opmaat**
HOOFDSTAD ROTTERDAM

DE KOSTUUMSPECIALIST

De grootste in ambtskostuums, zakelijke (maat)pakken
én trouwkostuums. We adviseren u graag persoonlijk
(desgewenst op afspraak), van harte welkom!

Bergambacht | Veenendaal | [f](#) [@](#) [p](#) [in](#) speksnijder.nl

SPEKSNIJDER
mode met aandacht

Meer info en een uitgebreide brochure vindt u op:

dehogewei.nl

Nieuwe verkoopfase gestart in De Hoge Wei in Kesteren!

Goed nieuws: de verkoop van de appartementen van fase B - gebouw Boomgaarde is gestart! Ontdek nu de 27 duurzame 3-kamerappartementen (67-107 m²) in een stijlvol gebouw naast de nieuwe GerGem-kerk.

De bouw van de eerste 26 woningen in verkoopfase A nabij de school en kerk gaat nog dit jaar van start; hiervan zijn er nog enkele grotere woningen (4-5 slaapkamers) beschikbaar!

Duurzaam, comfortabel en midden in het groen
De Hoge Wei biedt voor ieder wat wils!

VERKOOP & INFORMATIE:

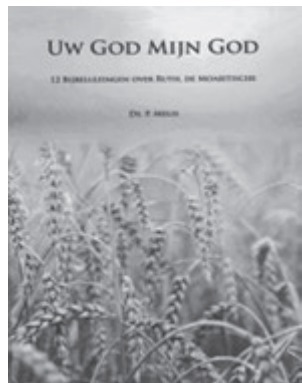
EEN PROJECT VAN:

Geref. Gemeente Ermelo

De prekenbundel 'Uw God mijn God' van **ds. P. Melis** over **Ruth** is bijna uitverkocht. Hebt u dit boek nog niet of zoekt u een geschikt cadeau? Stuur dan een mail naar jheres@gergemermelo.nl met uw adresgegevens.

Bellen kan ook: 0341-560349.

De prijs bedraagt **€ 14,95** per stuk, excl. verzendkosten. De opbrengst is voor de kerkbouw.

Gezocht Klusser

Voor onze basisschool in Rotterdam-IJsselmonde

Voor onze reformatorische basisschool in Rotterdam-IJsselmonde zijn wij op zoek naar een klusjesman.

- ➔ Bent u degene die het leuk vindt om ervoor te zorgen dat ons schoolgebouw en schoolplein er piekfijn uit blijven zien?
- ➔ Die contacten onderhoudt met de bedrijven die onderhoudswerkzaamheden in school verrichten?
- ➔ Die daarnaast ook het klein onderhoud in de school wil coördineren en aanpakken?
- ➔ Die de mogelijkheid heeft om hier tijd voor vrij te maken, overdag en indien nodig 's-avonds?

Wat bieden wij? Een dankbare en zinvolle rol binnen onze schoolgemeenschap en een vergoeding die voldoet aan de vrijwilligersregels.

Wilt u meer weten? Neem dan contact met ons op of kom langs voor een vrijblijvend kennismakingsbezoek. Wij zien uit naar uw reactie!

Petrus Datheenschool
Bijbelgetrouw basisonderwijs

Neem contact met ons op:
Petrus Datheenschool
Biezenkreek 15
3079 SK Rotterdam

De heer H. Schipper 010-4821730 / 06-12839644

Praktijk den Uijl

♥ **HULPVERLENING**

♥ **COACHING**

♥ **TRAINING**

♥ **TOERUSTING**

Nieuwerkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Begrafenisondernehmung
sinds 1982 — *de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg	0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838
Barendrecht	0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begrafenisondernehmungdejongh.nl | www.begrafenisondernehmungdejongh.nl

Laat je hart spreken

Zorg dragen doen we samen

Doe je mee?

siloah.nl/
werken-bij-
siloah/ laat-je-
hart-spreken-
alg/

Werk jij in de zorg? Bij Sirjon – Siloah, Maranatha en Elim – kun je met warmte en betrokkenheid écht iets betekenen voor mensen die zorg nodig hebben.

Kijk rond op onze website voor een eerste kennismaking met het werk. En wil je je hart laten spreken? Solliciteer direct!

VACATURES

WIJ ZOEKEN JOU!

GROOT MIDDENDORP
KOOTWIJKERBROEK

- Meewerkend teamleider 2d / week
- Activiteitenbegeleider 28-36 uur
- Oproepkracht
- Vervoersvrijwilliger

GEZINSHUIS DE RUITENBEEK
LUNTEREN

- Oproepkracht

06 227 076 55

► **kijk snel op: grootmiddendorp.nl/vacature**

Gezellig team Reformatorisch Kleinschalig Professioneel

Betekenisvol werk **Welkom!** Kootwijkerbroek Lunteren

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

Op zoek naar een waardevolle vakantie in **Engeland**?
Boek een huisje via holydays.nu

Psychosociale hulpverlening & coaching
vanuit reformatorische identiteit
06-46502243
info@praktijkemuna.nl
www.praktijkemuna.nl

groei

door eerlijke communicatie

Sjaak van Wijngaarden MOC

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. En met die aanpak hebben wij al velen kunnen helpen.

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

J&S
coaching en consultancy

zeer ervaren en erkende, universitair geschoolde professionals

tel. (085) 040 65 62 jscoachingconsultancy.nl

Begravenisonderneming

Treur

tel. 030 692 42 58
06 573 156 89

info@begravenisondernemingtreur.nl

begravenisondernemingtreur.nl

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

Verloofd stel **zoekt woonruimte** vanaf juni '26. **Omg. Kampen/IJsselmuiden.** woningjenm@gmail.com (06)11478937

Stolk Orgels

- huiskamerorgels
- kerk- en zaalorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel • Vrijheidslaan 55
Krabbendijke • Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

WIL JIJ OOK BREKEN MET JE VERSLAVING?

Addisa
safety for addicts

Wacht niet langer!

Er is hulp voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

085 - 06 01 964
www.addisa.nl

Wil jij je enthousiasme inzetten voor kinderen en jongeren?
Brouwer Psychologen is op zoek naar:

Orthopedagogen en/of (Gz-)psychologen

Barneveld, 2 dagen per week
Geldermalsen, 2 dagen per week
Ridderkerk, 2 dagen per week

Kijk op www.brouwerpsychologen/werken-bij-brouwer of bel naar:

0180 - 426955

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn

Welkom bij de Ramshoorn op familiedagen! **Beursactie: Gezinsboek over David** € 25,00 ipv € 32,50, www.ramshoorn.nl

Uw trouwtekst in hout **uitgesneden?**
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Ervaar rust tussen de Scheldes in Zeeland! **B&B De Bakkeet** | Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl
Of neem contact op via 0621833003

Feminine Herbal Complex (NeoLife)

Kruidentablet voor de vrouw:

balanceert de hormonen, bij ongemakken rondom menstruatie/overgang, verlicht zwaarmoedigheid en somberheid. Komme 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Zoek met QVinderick

Beta

Wie was ds. G.H. Kersten?

Zoeken met AI

Nieuw!

Log in of registreer
www.digibron.nl

- ✓ AI-tool als extra zoekhulp
- ✓ Feltelijke informatie uit artikelen in een verhaal
- ✓ Bronweergave van originele tekst

digibron

Werken op Texel

Basisschool Timótheüs

DRINGEND!

Vanwege de groei van onze school en ter versterking van ons lesgevend team in de onderbouw, **zoeken wij een**

Groepsleerkracht

(0,6 - 1 FTE bespreekbaar)

Bijbels onderwijzen op Texel?

Meer informatie

Voor meer informatie over de vacature kun je contact opnemen met W.H. Heenck, directeur a.i.
Telefoon: 06-49409168 E-mail: directeur@bstim.nl
Voor een kennismakingsbezoek ben je van harte welkom.
Kijk op www.endanwordjeleraar.nl voor meer informatie.

Solliciteren

Voel je je aangesproken door deze advertentie? Stuur dan je sollicitatie per e-mail naar de secretaris van het schoolbestuur: J. Stark, E-mail: jstexel@kliksafe.nl of bel 06-12326452 bij vragen.

OUDERENZORG IN NEDER-BETUWE

Anker

Protestants-christelijk zorgcentrum voor
ouderenzorg, wonen en welzijn

WIJ ZOEKEN EEN

Pastoraal medewerker

12 uur per week

Je verleent pastorale zorg aan bewoners en hun
contactpersonen bij zingevingsvraagstukken rondom leven,
ziekte en sterven.

De pastorale zorg voor de bewoners ligt in eerste instantie
bij de eigen kerkelijke gemeente van de bewoner.
Je verzorgt daarom voornamelijk pastorale bijeenkomsten
zoals Bijbeluren, themabijeenkomsten en Bijbelkringen voor
bewoners met een hoge zorgvraag.

**KIJK VOOR MEER INFORMATIE
EN DE PROFIELSCHETS OP
ANKERZORG.NL**

Kesteren - Opheusden | 0488 - 48 32 50 | www.ankerzorg.nl

Vergaderen op een sfeervolle en rustige
locatie nabij Rotterdam? Welkom in
De Veldschuur!
Vraag vrijblijvend een offerte aan via
info@develdschuur.com of bel
06 2205 0396.

Te huur, 2 kamer huisje (b.g., 1e et.)
in het buitengebied van de gemeente
Voorst, **tussen Apeldoorn en Zutphen.**
Gelegen op een erf van een wijngaard.
Gemeubileerd en gestoffeerd.
€ 1.500,- per maand all-in. Info:
06-53364885 / info@gravengaard.nl

KORAALBOEK 150 PSALMEN & ENIGE GEZANGEN

PIETER HEYKOOP

verschenen!
notenschrift / klavarskribo

WWW.PIETERHEYKOOP.NL

**Op werkdag vóór 16.30 besteld...
diezelfde dag verzonden!**

D.V. Pieter zelf tijdens Familiedagen Gorinchem
in Stand van Content (E128) (bij de roltrappen)

**Je hoofd nooit stil?
Vast in angst, stress en onrust?
Doorbreek die cirkel en ervaar rust!**

Gratis online workshop
'Weg met je onrust!'
19 november | 19.30 uur
Jouw eerste stap naar
rust en ontspanning!

www.stressenonrustdebaas.nl
tel. 06-25081102

**Vast in een
Pornoverslaving?**

Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en
neem contact op!

www.mediorah.nl

BOUWGROEP SCHRIVER

Wij zijn op zoek naar nieuwe collega's:

Receptioniste / Secretaresse

Projectleider

Uitvoerder

Timmermannen

Meer informatie: bouwgroepschrijver.nl/vacatures

**Jongekrijg
Maasbouw**

Bouwgroep
Schrijver

Puttershoek
078 676 1782
jongekrijgmaasbouw.nl

VACATURES

MANNENZANG ZEELAND (PSALMEN)**GER. GEM. YERSEKE****D.V. ZATERDAG 1 NOVEMBER**

Aanvang 19.00 uur / Toegang gratis!

Organist: Pieter Heykoop

Mannen en jongens uit gehele land: Kom zingen!

Korte verbindende woorden: ds. C. van Krimpen.

Collecte: Noodhulp Moldavië

(na afloop nieuwe Koraalboek verkrijgbaar!)

harkesbegraffenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

MfN-registermediator nodig?
vanweelden-mediation.nl | 0318-250105Vakgarage Top in Kootwijkerbroek
zoekt (ervaren) **Autotechnicus**
en **Schadehersteller**
www.vakgaragetop.nl/vacatures

STEM CHRISTELIJK VOOR NEDERLAND

In een tijd van chaos, normvervaging en polarisatie
kiest de SGP voor koersvastheid. Niet de waan van
de dag, maar vaste christelijke waarden als richting.

Voor kwetsbaar leven. Voor het gezin.
Voor een veilige samenleving.

Nederland heeft een helder kompas nodig.

SGP

sgp.nl/verkiezingen

Dit is een politieke reclameboodschap in het kader van de Tweede Kamerverkiezingen.
Meer informatie op sgp.nl/politiekereclame

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: J. van 't Hul, W.G. Hulsman,
ds. G.W.S. Mulder
Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@klikSAFE.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop, Alblasserdam:**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie**Adreswijzigingen enz. aan:**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites**Gereformeerde Gemeenten:**

Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

Mensen met een leesbeperking kunnen door
middel van een abonnement van de Christelijke
Bibliotheek voor blinden en slechtzienden
(cbb.nl) wekelijks De Saambinder lezen.

71

Mijn Bijbel

Gods Woord is het
zaad. De dominee is de
zaaiër. Wie is de vrucht?
Jij, als het Woord kracht doet.

Een dominee in de gevangenis

De blinde Trina naar de kerk

Het is een prachtige zomerdag in 1860. In Oudewater loopt op zondagmorgen een vader met zijn dochter. De jonge vrouw houdt met haar ene hand haar vader stevig vast, terwijl ze in haar andere hand een dunne stok heeft, die ze steeds zoekend voor zich uit beweegt.

Vol medelijden kijkt de vader naar zijn blinde dochter. Wat houdt hij veel van haar. Vanmorgen zijn ze al vroeg van huis vertrokken. Trina wilde zo graag naar de kerk bij ds. Ledeboer. Ze heeft veel over hem gehoord, maar hem nooit persoonlijk ontmoet. Het was een hele reis, maar vooruit, nog enkele straatjes en dan zijn ze er. 'Kom maar, Trina', zegt hij, 'het gaat goed. We zijn al bijna bij de kerk.'

'O, vader', zegt ze, 'als u vorige week oom Klaas niet was tegengekomen, hadden we niet geweten dat ds. Ledeboer hier vanmorgen het Avondmaal zou bedienen.'

'Er gebeurt niets buiten Gods voorzienigheid, kind', antwoordt vader ernstig. Als ze even later tussen de kerkmensen lopen, kijken sommigen hen verbaasd aan. Wie is die man met dat blinde meisje?

In de kerk zoekt vader bescheiden een plaatsje in één van de achterste banken. Gelukkig, er zijn nog twee plaatsen vrij. 'Trina', zegt hij zachtjes, 'we kunnen niet naast elkaar zitten, maar vader zit achter je, hoor.' 'Goed, vader', fluistert ze, terwijl ze het zweet van haar voorhoofd veegt. Pfff, het was een hele reis. Maar ze is zo dankbaar dat ze er tóch mag zijn! Aandachtig luistert ze even later naar de woorden van ds. Ledeboer.

Verwonderd vraagt ze zich af: Hoe is het toch mogelijk! Ze heeft deze dominee nog nooit gesproken, maar het lijkt wel of hij álles van haar weet. Hij vertelt precies hoe het in haar hart is. Diep ontroerd hoort ze hem preken over arme zondaren en zondaressen die zonder de Heere Jezus niet verder kunnen leven.

'Heere', snikt ze zachtjes, 'zo'n arme zondares ben ik ook! O, wilt U toch ook mijn zonden wassen in Uw dierbaar bloed!' ♦

Een beroemd schilderij van Gerard Dou (leerling van Rembrandt) heet: 'Lezende oude vrouw'. Bekijk het eens goed, van dichtbij. De vrouw leest zeer ingespannen, de lippen op elkaar in uiterste concentratie. Ze laat zich nergens door afleiden. In de kamer is het donker, het is nacht. Dit is haar kans. Ze is eindelijk alleen en doet de lamp aan. Haar handen houden het Boek vast als een grote schat. Ja, nu ziet ze goed. Leest ze na waar de dominee over preekte? Vindt ze iets waarnaar ze allang op zoek was? Wat staat daar nu precies, wat bedoelt de Schrijver? Wacht, de kanttekeningen helpen haar. Hoort ze een boodschap voor zichzelf, zoals Samuël, 'Spreek, Heere, want Uw knecht hoort'? Tegen de donkere achtergrond schijnt al het licht op het oude Boek, de Bijbelwoorden.

Je merkt het, de Bijbel is niet meer zomaar een bel die er bij hoort, een soort 'bij - bel' die jou komt storen door de week en die je 's zondags alwéér lastigvalt. Het is een eigen Brief van de Heere aan jou persoonlijk. De lamp voor jouw voet en een licht voor je donkere pad. Je pakt de Bijbel weer die je vroeger van je ouders kreeg. Misschien schreven ze voorin je Bijbeltje met pen: 'Zoekt en gij zult vinden' of 'HEER', ai, maak mij Uwe wegen door Uw Woord en Geest bekend'. Of een andere tekst die je aanspoort om elke dag je Bijbel te lezen.

Dan ben jij niet meer de baas over je Bijbel, maar de Bijbel gaat jou lezen! Precies wat Luther hoopte toen hij stelling 62 opschreef. 'De ware Schat der Kerk is het Heilig Evangelie van Gods Heerlijkheid en genade.' ♦

Leestip: Johannes 5:39-47

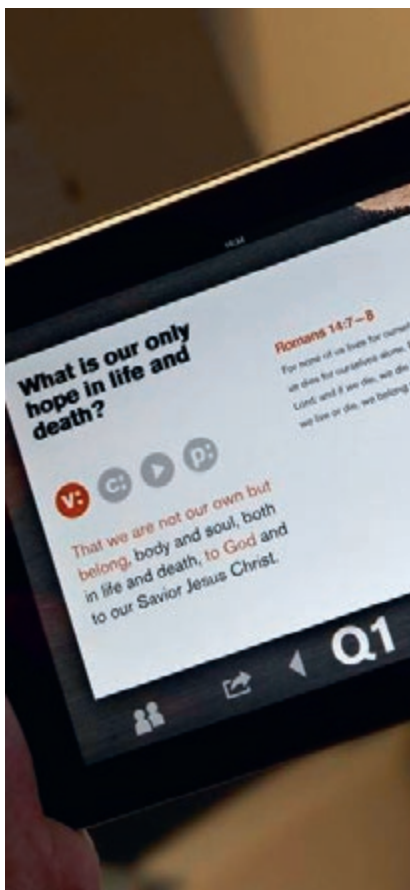
P.C. Beeke, Middelburg

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

New City Catechismus

Is de New City Catechismus een verantwoorde methode die we voor onze kinderen kunnen gebruiken?

Nieuwe Stad

Deze methode is een initiatief van The Gospel Coalition uit de Verenigde Staten, die met dit platform Bijbels onderwijs beoogt aan te bieden aan kinderen en volwassenen. Bij dit platform moet u denken aan reformatische evangelicalen zoals Tim Keller (1950-2023) en Don Carson (1979). *Geloofstoerusting* heeft deze inhoud vertaald naar het Nederlands. Op de website newcitycatechismus.nl is kennis te nemen van de 52 vragen en antwoorden, gebaseerd op catechismi uit de tijd van de Reformatie: Calvijs Geneefse Catechismus, de Kleine en Grote Catechismus van Westminster en de Heidelbergse Catechismus. De 52 vragen en antwoorden zijn verdeeld over drie hoofdstukken. Het eerste deel (vraag 1-20) draagt het kopje 'God, schepping, val en wet'. Deel 2 (vraag 21-35) heet 'Christus, verlossing en genade'. Bij vraag 36 begint deel 3: 'Geest, herstel en groeien in genade'. De methode richt zich op kinderen en volwassenen. Het stukje van het antwoord dat voor kinderen is bedoeld, heeft een kleur gekregen. Opmerkelijk is dat bij elke vraag één of meer Bijbelteksten als antwoord volgt. De naam 'Nieuwe Stad Catechismus' verwijst naar het antwoord op de laatste vraag: 'Welke hoop houdt het eeuwige leven voor ons in?' Dan volgt voor de kinderen dit antwoord: 'Dat wij met God leven en zullen we voor altijd gelukkig met Hem zijn in de nieuwe stad, in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde, waar wij voor altijd bevrijd zullen zijn van alle zonden in een vernieuwde, herstelde schepping'. Voor de volwassenen is te lezen (als de keuze Statenvertaling wordt aangevinkt): 'En ik zag een neuen hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel, en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer. En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is. En ik hoorde een grote stem uit den hemel, zeggende: Ziet, de tabernakel Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen

wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God zijn. En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan' (Openb. 21:1-4).

Er zijn best treffende vragen in deze methode te vinden en regelmatig is met name de gegeven Bijbeltekst een duidelijk antwoord. Maar er zijn ook vragen die zo'n ander antwoord krijgen als onze Heidelbergse Catechismus geeft. We lezen bijvoorbeeld met vraag 29: 'Hoe kunnen we gered worden?' Het antwoord luidt dan: 'Alleen door het geloof in Jezus Christus en in Zijn plaatsvervangende verzoenende dood aan het kruis'.

Ons Troostboek vraagt (en antwoordt) in Zondag 7: 'Worden dan alle mensen wederom door Christus zalig, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden? Neen zij, maar alleen degenen die Hem door een waar geloof worden ingelijfd en al Zijn weldaden aannemen'.

Verder ontbreekt in deze catechismus de notie van onze doodstaat en verlorenheid. Maar ook het spreken over bijvoorbeeld de *kinderdoop* zult u in deze methode niet vinden.

Heidelberger

'De Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, houdt daaraan vast!' Deze woorden kwamen naar boven toen we een en ander doornamen. Het waren de woorden van dr. H. F. Kohlbrugge (1803-1875) op zijn sterfbed gesproken die we graag naspreken. Met deze woorden heeft Kohlbrugge niet alleen Julius Künzli (1834-1902) als zijn opvolger in Elberfeld aangesproken. Nee, hij doelde met 'kinderen' ook op zijn catechisanten. En over hun hoofden heen de volgende generatie(s). Lezer(es), laat de 'eenvoudige Heidelberger' onze methode maar zijn die we voor onze kinderen gebruiken. Met de bede dat de 'enige troost in leven en sterven', door Gods genade mag worden gekend. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van *De Saambinder* kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van *De Saambinder*. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.